

Извештај од набљудувањето на квалитетот на дебатата во Собранието

27 март - 27 април 2017

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC**

IDSCS | **Институт за демократија
Социетас цивилис - Скопје**

Извештај од набљудувањето на квалитетот на дебатата во Собранието

КОНСТИТУТИВНА СЕДНИЦА

Институтот за демократија „Социетас Цивилис“ – Скопје (ИДСЦС), од јуни 2014, го следи квалитетот на дебатата во Собранието и медиумското известување за работата на Собранието. Набљудувањето во првиот циклус се одвиваше во текот на 10 месеци, односно од јуни 2014 до мај 2015 година. Од септември 2015 набљудувањето и оценувањето на квалитетот на парламентарната дебата и на медиумското известување продолжува, поддржано од Швајцарската агенција за развој и соработка и ќе трае до декември 2017 година. Мониторингот во овој период се фокусира на дискусиите кои се однесуваат на точки од собранискиот дневен ред кои спаѓаат во областите на владеење на право, човековите права и демократија. Во оваа насока, се набљудуваат оние собраниски работни тела и пленарни седници во чиј делокруг влегуваат споменатите области. Дополнително, во рамки на проектот се опфатени и медиумите, односно, се следи како тие известуваат за работата на Собранието. Во текот на мониторингот наодите за квалитетот на дебатата во Собранието и за медиумското известување, се објавуваат во вид на квартални извештаи. Во периодот после распуштањето на Собранието, ИДСЦС се фокусираше на подготвување извештаи за конкретни дебати како: Анализа на собраниската дебата за поправите: „Партијата посилна од невремето“¹.

Пред Вас е извештајот за квалитетот на дебатата во Собранието, кој се однесува на **конститутивната седница** на новиот собраниски состав, во периодот од 30 јануари до 27 април, односно денот на насилниот напад врз Собранието на Република Македонија.

Резиме

Пратениците од опозицијата за време на конститутивната седница беа поактивни. Пратениците од опозицијата учествуваа со 81% од дискусиите, додека пратениците од мнозинството учествуваа со 19% од дискусиите. Најактивен пратеник кој се јави повеќе пати за збор е Илија Димовски, кој за време на дискусијата земал збор 132 пати.

Според типот на дискусиите за време на конститутивната седница соодносот е речиси еднаков. 34% од дискусиите беа реплики, 33% контра-реплики, додека 32% од дискусиите беа говори.

Осврнувајќи се кон типот на дискусија според политичката припадност на говорниците, иако може да се забележи баланс помеѓу власта и опозицијата кај говорите, опозицијата доминира кај репликите (92%) и контра-репликите (100%).

---

¹ Јане Димески, „Анализа на собраниската дебата за поправите: Партијата посилна од невремето“ (декември 09, 2016), <http://idsos.org.mk/mk/portfolio/анализа-на-собраниската-дебата-за-поп/>

**Извештај од набљудувањето на квалитетот на дебатата во Собранието
(27 март-27 април 2017)**

Во 29% од дискусијата пратениците немаа аргументи. Половина од дискусијата се карактеризира со слаба аргументираност (50%), додека во 20% од дискусијата пратениците користеа само еден аргумент за да ја образложат нивната позиција.

Степенот на аргументација **според политичка припадност** покажува дека пратениците на власта во нивните излагања користеле повеќе аргументи, тие во 46% проценти од нивната дискусија користеле најмалку 1 аргумент, додека пратениците од опозицијата во само 15%.

Во однос на тоа како пратениците одговараат на упатени аргументи од страна на други говорници произлегува дека тие најчесто само делумно ги адресираат, делумно ги извртуваат или игнорираат аргументите (48%). Највпечатливо е дека во само 6% од дискусијата аргументите беа соодветно адресирани.

Анализирано **според политичката припадност** на говорниците произлегува дека пратениците од опозицијата во 50% од нивните излагања делумно ги адресирале, делумно ги извртувале или игнорирале аргументите на другиот, исто така во 14% од дискусијата иако не ги игнорирале аргументите, тие ги извртувале. Во споредба со опозицијата, власта во само 2% од нивната дискусија целосно ги игнорирале аргументите на другиот, додека пратениците на опозицијата тоа го направиле во 8% од нивните излагања.

Пратениците продолжуваат со непроменливоста на ставовите и позициите поради подобри аргументи на соговорниците. Во 32% од дискусијата немаше референца на тоа дали пратениците менуваат став, а во 47% од дискусијата немаше промена на ставови, поради тоа што пратениците имаа иста позиција, и ја признаваа вредноста на аргументите. Во 20% од дискусијата пратениците немаа промена на став, и не признаваа аргументи, а во само 1% иако пратениците имаа различна позиција и не менуваа став, тие ја прифатија вредноста на аргументите на другиот.

Пратениците од опозицијата во 56% од нивната дискусија немаа промена на став, се на иста позиција, и признаваат вредност на аргументи, додека во 15% од нивната дискусија пратениците на опозицијата немаа промена на став и не признаваа аргументи. 40% од **дискусијата на власта** се карактеризира со тоа што немаше промена на став и не признаваше аргументи, додека 48% се карактеризира со тоа што нема референца. Пратениците повторно, како што покажуваат и претходните извештаи на ИДСЦС за квалитетот на дебатата во Собранието, цврсто стојат на нивните позиции, без волја на конструктивна дебата, и менување на став поради подобар аргумент.

Тоа што најмногу загрижува е тоа што пратениците **најчесто покажуваат повеќе однос кон личноста на другите пратеници, отколку кон аргументите**. Тоа покажува на тоа дека дискусијата се води на ниво на коментари врз нечија личност, отколку на добро разгледување на аргументите на другиот. Во 73% од дискусијата не искажаа никаков однос на почитување или непочитување кон аргументите на другите говорници, а во 24% од дискусијата искажаа делумно почитување. Ова најмногу се должи поради тоа што најголемиот дел од дискусијата, како што и потенциравме погоре се случуваше помеѓу пратеници од иста политичка партија (коалиција). Пратениците беа поексплицитни кога се работеше за односот кон личноста на другите пратеници. Говорниците во поголем дел од дискусиите искажаа некаков однос кон личноста на другите пратеници. Притоа, почитување е искажано само во 2% од случаите, а делумно почитување во дури 54% од случаите. Тоа значи дека пратениците во голем дел од дискусиите

Извештај од набљудувањето на квалитетот на дебатата во Собранието (27 март-27 април 2017)

не одолеа да не вметнат подбивни или поблаги навредливи изрази и напади кон личноста на своите колеги од спротивните политички опции.

Тоа што е важно да се напомене е тоа што во само 2% од нивните говори, и пратениците од власта и од опозицијата изразиле почитување кон личноста на нивните колеги од друга политичка партија.

Исто важно е да се напомене дека жените учествуваа со само 28% од дискусиите, додека мажите со 72%.

Политички контекст

Согласно Уставот, Собранието ја има законодавната власт и во моментот е составено од 120 пратеници. Пратениците се избираат на непосредни избори, по пат на пропорционални изборни листи за мандат од четири години. На последните парламентарни избори, одржани на 11 декември 2016, партијата Внатрешна македонска револуционерна организација – Демократска партија за македонско национално единство (ВМРО-ДПМНЕ) и коалицијата, освои 51 пратеник, коалицијата СДСМ со помалите партии - освои 49 пратеници, додека Демократската унија за интеграција (ДУИ), освои 10 пратеници. Движењето БЕСА освои 5 пратеници, Алијансата за Албанците освои 3 пратеници, додека Демократската партија на Албанците освои 2 пратеника.

На 30 декември 2016, 19 дена после предвремените парламентарни избори, се одржи првата седница на Собранието за верификација на мандатите на новиот пратенички состав, истата седница беше последна за 2016 година.

Мандатот за формирање на Влада прв го доби лидерот на ВМРО-ДПМНЕ, Никола Груевски со оглед на тоа што коалицијата предводена од ВМРО-ДПМНЕ имаше мнозинство во Собранието, но поради неможност да дојде до договор со Демократската унија за интеграција, долгогодишниот коалиционен партнер, мандатот беше вратен кај претседателот Иванов. Претседателот потоа одби да го предаде мандатот до лидерот на СДСМ, Зоран Заев од кој побара да потврди дека има мнозинство за формирање на Влада преку собирање на потписи од пратениците. Иванов, исто така, побара и гаранции дека новиот мандатар ќе ги зачува националните интереси на земјата и ќе направи системска реформа на националниот систем за безбедност. Во меѓувреме партиите БЕСА, Алијанса за Албаниите и ДУИ во јавноста излегоа со таканаречената Платформа на Албанците, чин што дополнително ја поларизираше состојбата во општеството и на етничка основа. Партиите образложија дека декларацијата е направена со цел да им даде поддршка на албанските партии во процесот на преговори за формирање на новата влада.

Новите преговори за формирање на владата главно се водеа меѓу СДСМ и ДУИ, а во јавноста најгорливи теми беа три од барањата во т.н. Платформа на Албанците: „употребата на албанскиот јазик на сите нивоа на власта и гаранција за неговата примена како фундаментално и уставно право“; „сеопфатна дебата за знамето, химната и државниот грб на Република Македонија - со цел државните симболи да ја рефлектираат општествената мултиетничност и етничката рамноправност“; „усвојување на Резолуција во Собранието на Република Македонија со која се осудува геноцидот врз албанскиот народ во Македонија во периодот 1912-1956“.

На 24 февруари, ДУИ ги обезбеди потребните потписи, барани од претседателот Ѓорѓе Иванов, со што СДСМ ги исполни условите за да го добие мандатот и да формира влада. ВМРО-ДПМНЕ, со фејсбук статус на лидерот на партијата, Никола Груевски, на 26 февруари 2017, го повикаа

**Извештај од набљудувањето на квалитетот на дебатата во Собранието
(27 март-27 април 2017)**

„народот“ да застане во заштита на унитарноста на државата која е нападна. Овие повици поттикнаа формирање на ново движење наречено „За заедничка Македонија“ која со месеци протестираше пред Владата и Собранието, обвинувајќи го лидерот на СДСМ, Зоран Заев за предавство и загрозување на унитарноста со прифаќањето на Платформата на Албанците, која беше наречена „Тиранска Платформа“. На 1 март, претседателот Иванов одби да го даде мандатот на лидерот на СДСМ, Зоран Заев со образложение дека и покрај потписите, другите две услови, гаранцијата за зачувување на националните интереси на земјата и системска реформа на националниот систем на безбедност, не беа исполнети. Со тоа се прекрши Член 90 од Уставот на Република Македонија кој вели дека Претседателот на Република Македонија е должен во рок од десет дена од конституирањето на Собранието **мандатот за состав на Владата да го довери на кандидат на партијата, односно партиите што имаат мнозинство во Собранието.**

На 27 март 2017 Собранието продолжи со конститутивна пленарна седница, со следниот дневен ред:

1. Избор на претседател, заменик на претседателот, членови и нивни заменици на Комисијата за прашања на изборите
2. Избор на претседател на Собранието на Република Македонија.

На сесијата на 27 април 2017, и покрај барањата на пратениците од мнозинството, седницата да се продолжи до избор на нов претседател на Собранието, таа беше прекината од страна на претседавачот со седницата Трајко Вељановски. Пратениците од мнозинството одлучија да одат чекор понатаму и според деловничката можност (член 78 став 2)² преминаа на последната точка на дневниот ред и го избраа пратеникот на ДУИ, Талат Џафери, за нов Претседател на Собранието. По овој чин, демонстранти од движењето „За заедничка Македонија“ без поголем отпор од полицијата влегоа во зградата на Собранието, а дел од нив и ги нападнаа лидерот на СДСМ и пратениците од мнозинството. Во нападот беа повредени повеќемина пратеници и новинари, а претседателот на Алијанската на Албанците, Зијадин Села, се здоби со сериозни повреди. Новото мнозинство го нарече напад со цел да се убијат нивните пратеници, а опозицијата како основан револт на граѓаните од прекршувањето на Уставот и законите со изборот на новиот Претседател. Во јавноста се појавија видео снимки на кои се гледа како неколкумина пратеници од опозицијата им овозможуваат на демонстрантите да влезат во зградата на Собранието. Конститутивната седница траеше подолго од еден месец, имаше 21 продолженија и се заклучи на 31 мај 2017 година.

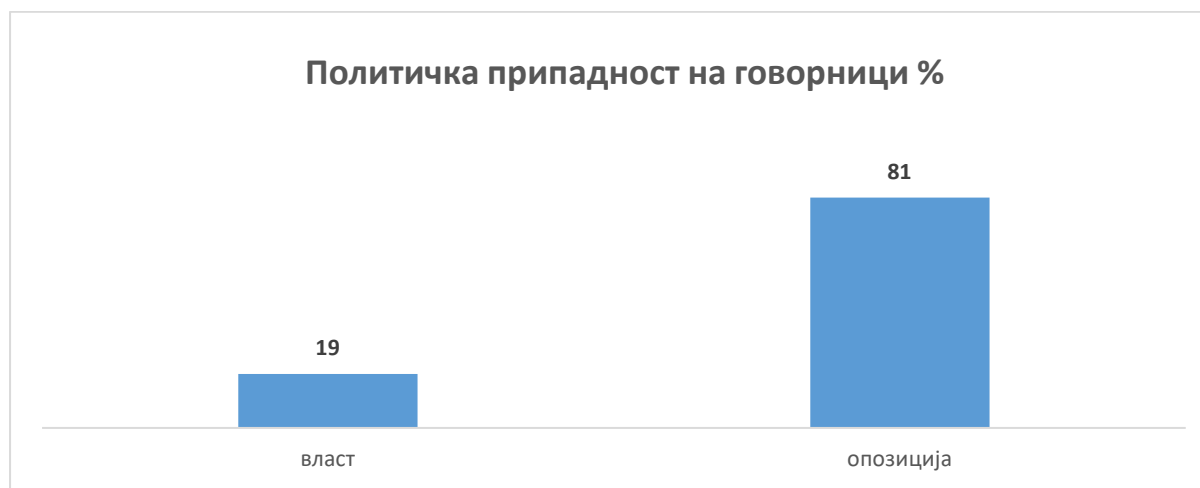
² Деловник на Собранието на РМ, член 78, став 2:

- (2) Во текот на седницата, по предлог на претседателот на Собранието, на предлагачот или пратеник кои го поддржуваат најмалку десет пратеници, Собранието без претрес одлучува по секој предлог за измени во редоследот на претресот по точките од дневниот ред, односно да се води единствен претрес по точките од дневниот ред што се меѓусебно поврзани. Образложението за предлогот е во траење од три минути.

Наоди од набљудување

Тип на дискусии

Според политичката припадност на говорниците од набљудувањето на конститутивната седница произлегува дека пратениците од опозицијата, која е составена од ВМРО-ДПМНЕ и ДПА, беа поактивни со 81% од дискусиите, додека пратениците од мнозинството составена од СДСМ, ДУИ, Движење БЕСА³ и Алијанса за Албанците учествуваа во 19% од дискусиите.⁴

Најактивни пратеници кои се јавиле повеќе пати за збор се Илија Димовски, кој за време на дискусијата земаше збор 132 пати, втор по ред е пратеникот Крсто Мукоски кој земаше збор 91 пати, и трет по ред е Зоран Илиоски, исто така пратеник од редовите на ВМРО-ДПМНЕ.

Име	Број на излагања
Илија Димовски	132
Крсто Мукоски	91
Зоран Илиоски	77
Димитар Стевананџија	72
Антонио Милошоски	70
Горан Манојлоски	64

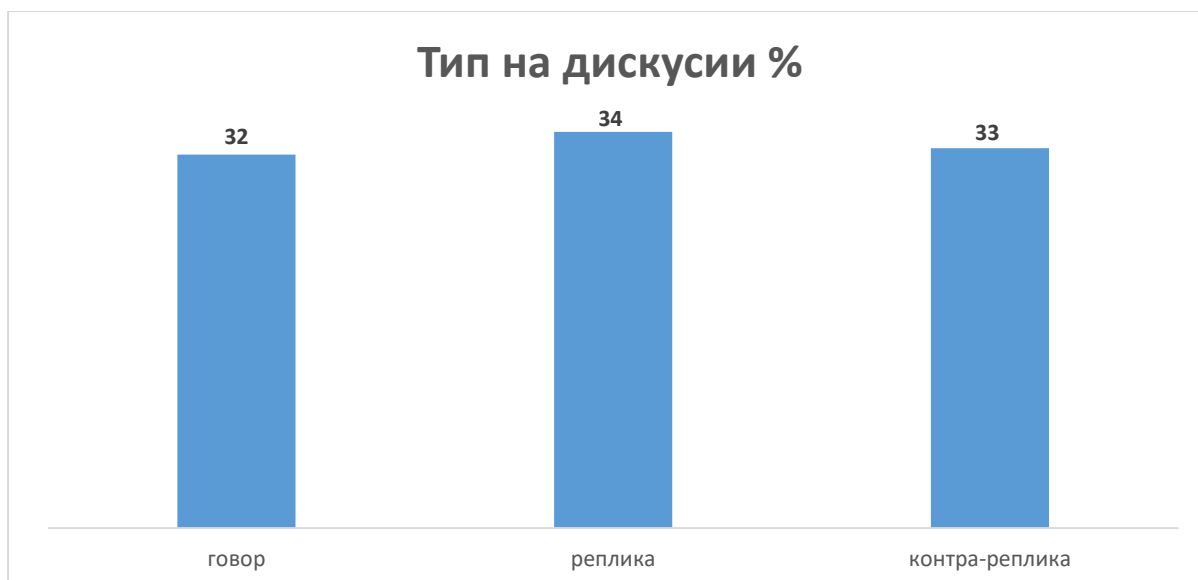
³ Движењето БЕСА за време на набљудувањето на конститутивната седница на Собранието се третира како дел од мнозинство, поради поднесените потписи за поддршка на Зоран Заев, лидерот на СДСМ за мандатар на идната Влада.

⁴ Во новиот состав на Собранието на Република Македонија опозицијата е составена од коалицијата предводена од ВМРО-ДПМНЕ и ДПА, власта од коалицијата предводена од СДСМ, ДУИ, Алијанса за Албанците, БЕСА.

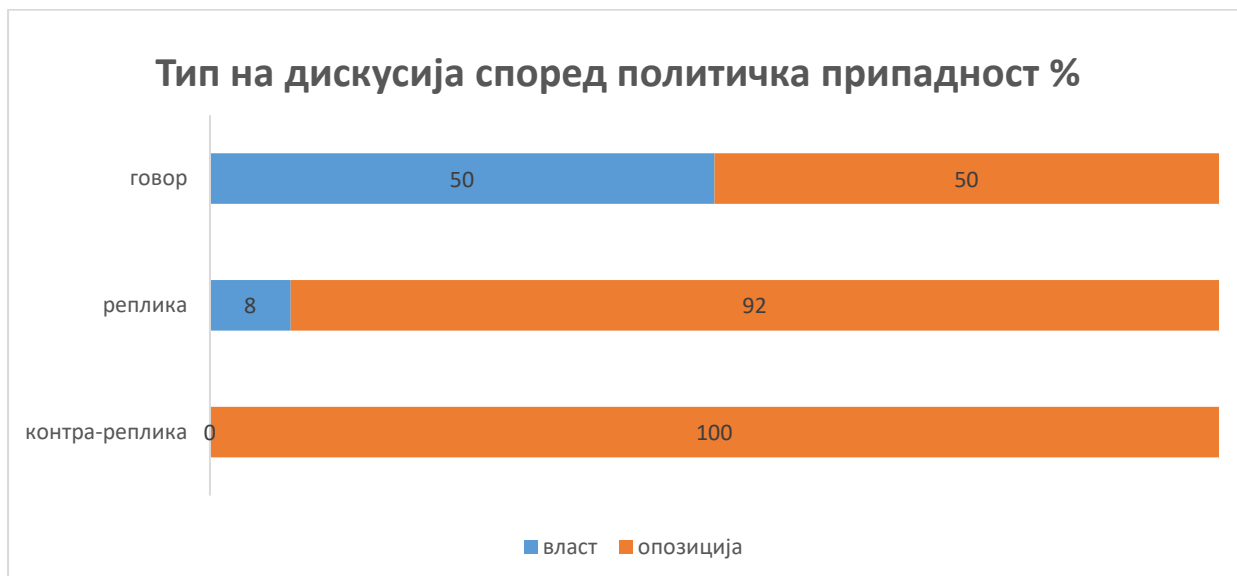
**Извештај од набљудувањето на квалитетот на дебатата во Собранието
(27 март-27 април 2017)**

Драган Данев	60
Лилјана Затуровска	59
Крсто Јовановски	57
Трајчо Димков	57

Според типот на дискусиите за време на конститутивната седница соодносот е речиси еднаков. 34% од дискусиите беа реплики, 33% контра-реплики, додека 32% од дискусиите беа говори. Погolem дел од дискусијата го сочинуваат репликите и контра-репликите помеѓу пратениците на коалицијата предводена од ВМРО-ДПМНЕ.

Осврнувајќи се кон типот на дискусија според политичката припадност на говорниците, иако може да се забележи баланс помеѓу власта и опозицијата кај говорите, опозицијата доминира кај репликите (92%) и контра-репликите(100%).

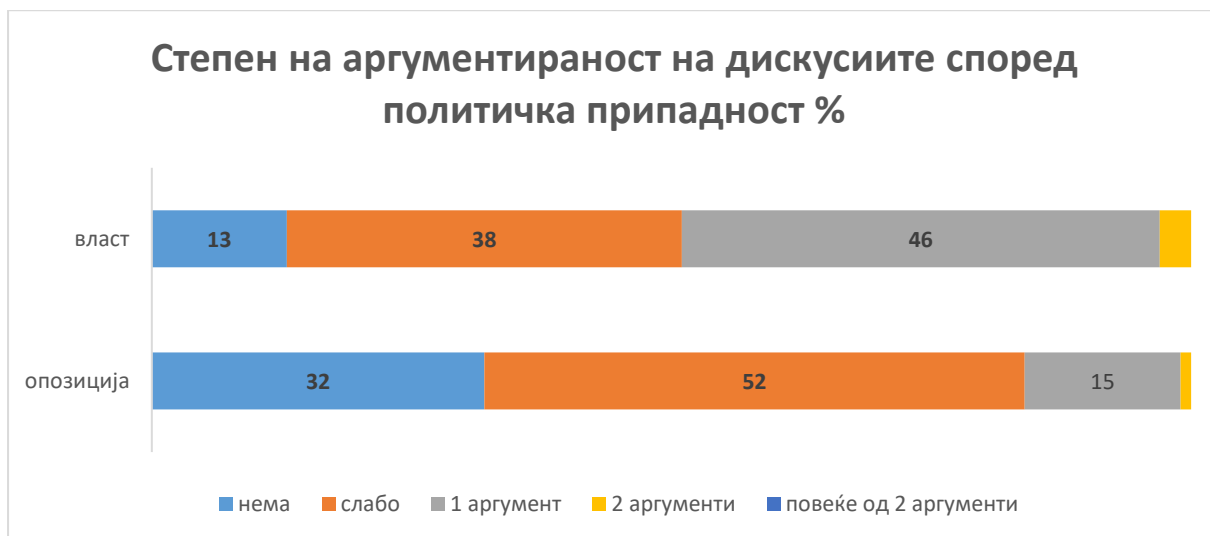
Степен на аргументација

Во 29% од дискусијата пратениците немаа аргументи. Половина од дискусијата се карактеризира со слаба аргументираност (50%), додека во 20% од дискусијата пратениците користеа само еден аргумент за да ја образложат нивната позиција. Највпечатливо е тоа што пратениците во нивните излагања воопшто не се потрудија да користат повеќе аргументи за да ја зацврстат нивната позиција.

Иако степенот на аргументација на поголемиот дел од дискусијата е минимална, сепак степенот на аргументација според политичка припадност покажува дека пратениците на власта во нивните излагања користеле повеќе аргументи. Тие во 46% проценти од нивната дискусија користеле еден аргумент, додека пратениците од опозицијата во само 15%. Воочливо е тоа што дискусија на пратениците од опозицијата е карактеризирана со слаба аргументираност (52%). Пратениците од опозицијата исто така во 32% од нивните дискусии не користеле аргументи, додека пратениците од власта во само 13% од нивната дискусија воопшто не користеле аргументи.

Во однос на тоа како пратениците одговараат на упатени аргументи од страна на други говорници произлегува дека тие најчесто (48%) делумно се осврнуваат, ги извртуваат или игнорираат аргументите. Во 7% од случаите аргументите беа игнорирани, а во 12% извртени. Исто така поради ниската аргументираност на дискусијата во 27% немаше упатени аргументи или прашања од друг говорник. Највпечатливо е дека во само 6% од дискусијата аргументите беа соодветно адресирани.

Анализирано според политичката припадност на говорниците, произлегува дека пратениците од опозицијата во 50% од нивните излагања делумно се осврнале, делумно ги извртувале или игнорирале аргументите на другиот, исто така во 14% од дискусијата, иако не ги игнорирале аргументите, тие ги извртувале. Во споредба со опозицијата, власта во само 2% од нивната дискусија целосно ги игнорирале аргументите на другиот, додека пратениците од опозицијата тоа го направиле во 8% од нивните излагања.

Сила на подобар аргумент

Повторно, како и во сите досегашни периоди на набљудување на квалитетот на парламентарната дебата, кај пратениците останува константна непроменливоста на ставовите и позициите поради подобри аргументи на соговорниците. Во 32% од дискусијата немаше референца на тоа дали пратениците менуваат став, а во 47% од дискусијата немаше промена на ставови, поради тоа што пратениците имаа иста позиција, и ја признаваа вредноста на аргументите. Во 20% од дискусијата пратениците немаа промена на став, и не признаваа аргументи, а во само 1% иако пратениците имаа различна позиција и не менуваа став, тие ја прифатија вредноста на аргументите на другиот.

Овој пат, освен што пратениците како што и во претходните извештаи на ИДСЦС може да се констатира, немаа волја за конструктивна дискусија, причината за не промена на став е и поради фактот што поголемиот дел од дискусијата беше помеѓу пратеници од иста политичка партија, кои најчесто се подржуваат во нивните ставови, со тоа што пратениците од опозицијата во 56% од нивната дискусија немаа промена на ставови, се на иста позиција, и признаваат вредност на аргументи. Исто така, во ретките случаи кога имаше интеракција помеѓу пратеници од различни политички партии, 15% од дискусијата на опозицијата се карактеризираше со тоа што немаше промена на став и не се признаваа аргументите. 40% од дискусијата на власта се карактеризира со тоа што немаше промена на став и не признаваше аргументи, додека 48% се карактеризира со тоа што немаа референца.

Почит, прекини и ограничувања

Покажувањето на различни форми на непочитување на аргументите може да ја смени евентуално коректната атмосфера, која е основен предуслов за развивање на рационална и аргументирана дебата. Истовремено, може да го смени текот на дискусијата и фокусот на пратениците од аргументите кон напади и навреди, со што дополнително се поларизира атмосферата и се оневозможува суштинска дебата.

Тоа што најмногу загрижува е тоа што пратениците најчесто покажуваат однос кон личноста на другите пратеници, отколку кон аргументите. Тоа покажува на тоа дека дискусијата се води на ниво на коментари врз нечија личност, отколку на добро разгледување на аргументите на другиот.

Овој пат, за разлика на другите седници каде пратениците почесто изразуваа различни форми на непочитување кон аргументите на своите колеги⁵, тие во 73% од дискусијата не искажаа никаков однос на почитување или непочитување кон аргументите на другите говорници, а во 24% од дискусијата искажаа делумно почитување. Ова најмногу се должи поради тоа што најголемиот дел од дискусијата, како што и потенциравме погоре, се случуваше помеѓу пратеници од иста политичка партија (коалиција).

Пратениците беа поексплицитни кога се работеше за односот кон личноста на пратениците од други политички партии. Говорниците во поголем дел од дискусиите искажаа некаков однос кон личноста на другите пратеници. Притоа, почитување е искажано само во 2% од случаите, а делумно почитување во дури 54% од случаите. Тоа значи дека пратениците во голем дел од дискусиите не одолеа да не вметнат подбивни или поблаги навредливи изрази и напади кон личноста на своите колеги од спротивните политички опции. Во само 8% од случаите е забележано целосно непочитување. Во овие случаи говорниците во своите дискусии искажаа

⁵ Институт за демократија „Социетас Цивилис“-Скопје, “Собранието под лупа: Како дебатираа пратениците од јули до октомври 2016“ (февруари 03, 2017), <http://idscs.org.mk/wp-content/uploads/2017/02/Квалитетот-на-дебатата-во-Собранието-јули-октомври-2016.pdf>

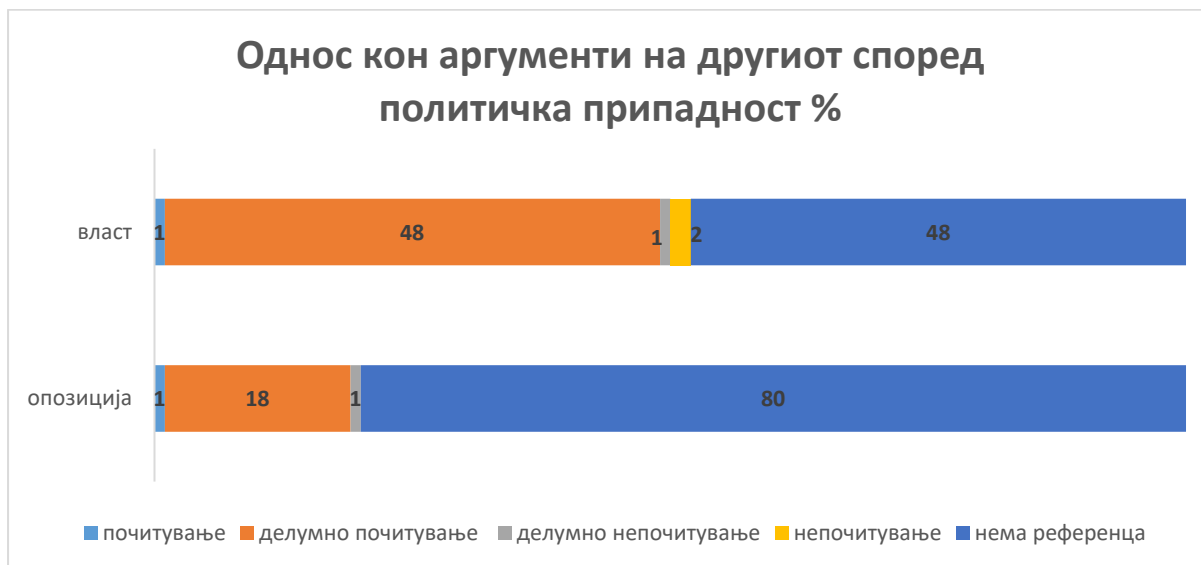
**Извештај од набљудувањето на квалитетот на дебатата во Собранието
(27 март-27 април 2017)**

целосно непочитување кон личноста на други пратеници - употребувајќи навредлив говор. Во 28% од дискусијата пратениците не искажаа никаков однос кон личноста на други пратеници.

Однос кон аргументи и личност на другиот според политичка припадност на пратениците

Пратениците на опозицијата во 80% од нивните излагања воопшто немале референца кон аргументите на пратениците од власта, додека во 18% од нивната дискусија имале делумно почитување. Пратениците од власта немале референца во 48% од нивната дискусија, и во ист процент (48%) од нивната дискусија имале делумно почитување кон аргументите на опозицијата.

Во односот кон личноста на другите пратеници, во 52% од говорите на опозицијата е изразено делумно почитување, во 8% делумно непочитување, додека во 7% непочитување. Во 31% од нивните говори пратениците од опозицијата немаа референца кон личноста на другите пратеници. Пратениците од власта во 62% од нивниот говор имаа делумно почитување, во 9% делумно непочитување и во 10% проценти целосно непочитување.

Важно е да се напомене тоа што во само 2% од нивните говори, и пратениците од власта и од опозицијата изразиле почитување кон личноста на нивните колеги од друга политичка партија.

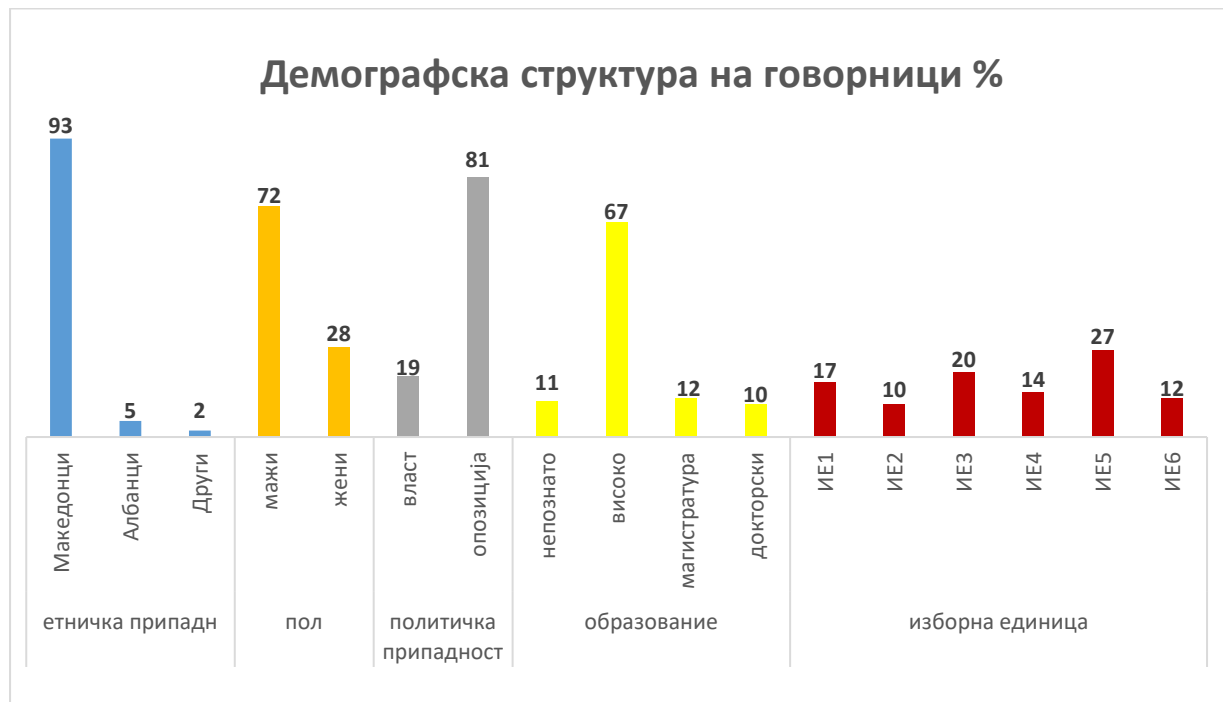
Пратениците и во овој, како и во претходните периоди, ретко користеа приказни, анегдоти или шеги во своите дискусии. Такви елементи се забележани во вкупно 5% од дискусиите.

Во 6% од дискусиите е забележан прекин во излагањето на говорниците од страна на други пратеници, особено во последните седници каде и дискусијата во Собранието стана по тензишна. Тоа се прекини во траење од најмногу 10 секунди предизвикани најчесто од

дофрлување кон говорниците од страна на пратеници кои во моментот немаат добиено збор.
По прекините говорниците ги продолжија своите излагања.

Демографија на говорници

Демографската структура на говорниците

Методологија на истражување

Квалитетот на дискусијата во Собранието се анализира со користење на „Индексот за квалитет на дебата“. Индексот е инструмент кој овозможува секој одделен акт на говор на набљудуваната седница да се кодира според неколку главни карактеристики:

- степен на аргументираност на говорот (колку аргументи има во секоја дискусија);
- степен на почит на говорникот кон другите пратеници и нивните аргументи;
- отвореност за прифаќање на туѓите аргументи и менување на сопствените ставови поради поквалитетни аргументи изнесени во расправата;
- дали пратениците можат непречено да ги изнесат своите ставови.

При набљудување на конститутивната седница на Собранието во предвид беа земени и процедуралните дискусии поради нивниот голем број. До седницата одржана на 26 април 2017 во конститутивната седница имаше реплики 1.596 минути, контра реплики 523 минути, а **процедурални дискусии 1.635 минути.**

Проект Собранието под лупа

Проектот „Собранието под лупа“ е финансиран од Швајцарската агенција за поддршка и развој. Во делот на активностите вклучува 28 месечно набљудување на квалитетот на собраниската дебата и набљудување на тоа како медиумите известуваат за работата на Собранието. Набљудувањето на собраниската дебата и на медиумското известување започна во септември 2015 и ќе трае до декември 2017 и ќе вклучува анализа и известување на добиените сознанија од мониторингот на секои три месеци. Во проектниот период ќе се изработат 9 квартални извештаи за квалитетот на дебатата во парламентот и 9 квартални извештаи за медиумското известување за работата на пратениците. Во рамки на проектот ќе се спроведат и ќе се објават резултатите од две теренски истражувања на јавното мислење за перцепциите на граѓаните за работата на Собранието. Проектот претставува продолжување на проектот „Собранието под лупа засилување на политичката дебата и делиберативниот дискурс“ кој беше финансиран од Европскиот инструмент за демократија и човекови права – ЕИДХР и се спроведе во периодот од февруари 2014 до октомври 2015 година.

**Извештај од набљудувањето
на квалитетот на
дебатата во Собранието**

27 март - 27 април 2017

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC**

IDSCS | **Институт за демократија
Социетас цивилис - Скопје**